

**GUILLERMO
ARRIAGA**

Bivolul nopții

Traducere din limba spaniolă
de Liliana Pleșa Iacob

„Nu lucrurile importante îl împing pe om spre casa de nebuni.

Pentru moarte sau pentru asasinat, incest, furt, incendiu, inundație, e pregătit.

Nu, ceea ce îl aduce pe om la nebunie este seria continuă de mici tragedii...

Nu moartea iubirii, ci șiretul de la pantof care se rupe exact atunci când omul se grăbește mai tare.“

Charles Bukowski

„Mie, străfulgerările din ochii săi mi-au revelat brusc faptul că nu aparținem unei singure specii, ci mai multora, și că de la specie la specie există, în cadrul genului uman, distanțe imposibil de parcurs, lumi ireductibile la un termen comun, incapabile să producă aceeași senzație de vertij atunci când din sfera uneia privirea scrutează adâncimile celei opuse.“

Martín Luis Guzmán

„Știi că moartea e un taur uriaș care stă să mă împungă.“

Charles Bukowski

M-am decis să-i fac o vizită lui Gregorio într-o sâmbătă după-amiază, la trei săptămâni după ce ieșise ultima oară din spital. Nu mi-a fost ușor să iau această hotărâre. Îl evitasem luni la rând. Mă temeam de întâlnirea cu el de parcă m-ar fi pândit o capcană. În după-amiaza aceea, m-am tot învârtit prin fața casei lui, fără să îndrăznesc să bat la ușă. Când, în sfârșit, am făcut-o, eram deja agitat, tulburat și – de ce să n-o recunosc – destul de jenat. Mi-a deschis maică-sa. M-a salutat afectuos și, fără alte formalități, m-a poftit în salon, ca și cum ar fi așteptat vizita mea de multă vreme. Și-a strigat fiul. Gregorio a apărut în capul scării. A coborât încet, treaptă cu treaptă. Apoi s-a oprit și s-a rezemat de balustradă. Mi-a privit cercetător chipul câteva secunde, a zâmbit și s-a îndreptat spre mine ca să mă îmbrățișeze. Spontaneitatea gestului m-a emoționat și n-am știut cum să răspund acestui gest de afecțiune. Nu știam dacă mă iertase cu adevărat sau, mai bine zis, dacă ne iertaserăm unul pe altul.

După câteva fraze banale, mama lui s-a retras, ca să ne lase singuri. Așa cum obișnuiam mereu, am urcat în camera lui Gregorio. Am intrat, iar el a închis ușa fixând-o cu mâna, pentru că nu avea clanță. S-a întins pe pat. Mi s-a părut relaxat, calm. Nimic din figura lui nu-mi spunea că s-ar fi prefăcut. Dădea impresia că, în sfârșit, își recăpătase pacea interioară.

Mi-am ocupat locul obișnuit – fotoliul cel mare pe care Gregorio îl așeza în fața biroului – și am început conversația la modul cel mai firesc și mai stupid:

– Cum te simți? am întrebat.

Gregorio s-a ridicat în capul oaselor, arcuindu-și sprâncenele.

– Tu cum mă găsești?

– Bine.

A dat din umeri.

– Ei, atunci înseamnă că sunt bine.

AM VORBIT ORE-N ȘIR, despre tot felul de nimicuri. Simțeam amândoi nevoia să sondăm terenul. Mai ales eu, care nu voiam să ajung din nou pe marginea prăpastiei. Noroc că, din respect sau din simplă curtoazie, nu m-a întrebat despre Tania, cu toate că sunt sigur că amândoi ne-am gândit la ea în momentele de tăcere.

M-am despărțit de el pe înserat. Ne-am îmbrățișat lung și a rămas să ne vedem curând, ca să mâncăm

împreună sau să mergem la un film. Am ieșit din casă. Un vânt rece aducea cu el frânturi de voci și zgomot de mașini. Mirosea a gunoi ars. Un felinar pâlpâia, luminând trotuarul cu intermitențe. Am închis ochii. Nu mă puteam îndepărta de Gregorio. Prietenia lui îmi era indispensabilă, chiar dacă m-ar fi amenințat sau m-ar fi înjurat de mamă. Nu, nu puteam să-l părăsesc.

PATRU ZILE MAI TÂRZIU, a sunat telefonul. Am răspuns. În receptor am auzit o respirație înăbușită. M-am gândit că era o glumă, sau vreuna dintre puștoaicele prostuțe care-ar fi vrut să vorbească cu fratele meu, dar nu îndrăzneau să-l ceară la telefon. Mă pregăteam să închid, când am auzit vocea stinsă a Margarinei.

– Bună... Manuel? a murmurat.

– Da.

– Manuel... a repetat și a tăcut.

– Ce s-a-ntâmplat?

– Fratele meu... a șoptit și a amuțit iar.

I-am ascultat din nou respirația întretăiată.

– Ce s-a-ntâmplat, Margarita?

N-a mai spus nimic și a închis.

MARGARITA A ÎNCERCAT, însă n-a fost în stare să-mi dea vestea pe care telefoanele ce au urmat mi-au confirmat-o: Gregorio își trăsese un glonț în cap. L-au găsit agonizând într-o baltă de sânge, cu mâna stângă înțeleștată încă pe revolver.

Nu fuseseră de niciun folos ferestrele ferecate cu obloane și drugi de fier, ușa fără clanță, răbdarea, iubirea, calmantele, ședințele de electroșocuri, lunile de internare în sanatorii psihiatrice, durerea. Durerea.

Gregorio a murit cu capul în poala mamei lui, întins pe bancheta din spate a mașinii pe care tatăl său o conducea disperat către spital. S-a sinucis cu același pistol pe care, cu ani în urmă, îl furaserăm de la un polițist care stătea de pază la intrarea unui minimarket. Era un revolver ruginit, de calibru treișopt, marcă braziliană, de a cărei eficacitate ne-am îndoit până când am decis să-l încercăm pe un câine vagabond. La primul glonț a căzut ca fulgerat, cu botul pulverizat. De atunci și până-n ziua morții sale, Gregorio a avut grijă să ascundă arma cât de bine putea, fentând cercetările minuțioase din locurile pe care le frecventa sau în care locuia. Gregorio înfășurase într-o pungă de plastic pistolul – încărcat cu șase gloanțe dum-dum – și-l îngropase într-o jardinieră cu mușcate roșii. La reconstituirea sinuciderii, ne-am dat seama că scosese revolverul din ascunzătoare în timp ce se prefăcea că îngrijește plantele din grădină, activitate pe care medicii i-o sugeraseră pentru grăbirea recuperării. Gregorio luase arma, o vârâse sub cămașă și abandonase brusc treaba, aruncând la voia întâmplării lopata, grebla și sacul cu îngrășământ organic.

Hotărât, urcase în camera lui, împinsese biroul în ușă și se retrăsese în baie. Postat în fața oglinzii, armase pistolul, își potrivise țeava în dreptul sprâncenei stângi și apăsase pe trăgaci. Glonțul îi străbătuse creierul în

diagonală, pulverizând în drumul lui artere, neuroni, dorințe, duioșii, vrajbe, oase. Gregorio se prăbușise pe pardoseală cu două orificii în craniu. Urma să împlinească douăzeci și trei de ani.

JOAQUIN, CEL MAI MIC dintre frații săi, s-a ocupat de toate pregătirile pentru înmormântare și a răspuns la solicitările și interogatoriile celor de la Procuratură. Mama, sleită de puteri, a adormit pe canapeaua din salon, fără măcar să-și schimbe bluza pătată de sânge. Tatăl s-a închis în camera fiului său, în căutare de indicii care să-l ajute să înțeleagă cele întâmplate. Margarita, ocupată la început să anunțe rudele și prietenii, s-a dat bătută, în cele din urmă, și s-a refugiat în casa unei verișoare, unde, cuibărită într-un balansoar, a rămas o vreme cu ochii ațintiți la televizor și cu o Coca-Cola dietetică în mână.

Eu l-am însoțit pe Joaquín la pompe funebre. Am ales împreună coșciugul, cel mai ieftin și mai simplu. Veniturile familiei nu permiteau mai mult, din pricina cheltuielilor imprevizibile făcute cu îngrijirea medicală și psihiatrică a lui Gregorio. Trupul neînsuflăit a fost dus la capelă la ora trei dimineața.

Din fericire, un unchi mai îndepărtat – avocat cu oarece prestigiu – s-a ocupat de toate formalitățile pentru a evita autopsierea, înlesnind astfel procesul prin care corpul era scos de la morga spitalului.

Un angajat de la pompe funebre ne-a cerut să mergem să-l identificăm. M-am oferit eu, căci Joaquín

trecurse deja prin prea multe încercări ca să mai trebuiască, pe deasupra, să examineze și cadavrul fratelui său.

Omul m-a condus pe niște scări care coborau într-un subsol. M-am oprit la jumătatea drumului, regretându-mi decizia. Cum să dau iarăși ochii cu Gregorio? Și, mai ales, cum să-l văd mort? Amețit, mi-am dus mâna la cap. Am tras aer în piept. De ce nu ajungea o simplă descriere ca să știm că era vorba despre el? Tipul m-a apucat de braț, îndemnându-mă să cobor mai departe. Ca să mă încurajeze, mi-a spus că o simplă privire era suficientă ca să încheiem formalitățile.

Am pătruns într-o încăpere fără ferestre, albă în lumina neoanelor. Gregorio, sau cel care fusese Gregorio, zăcea pe o masă de metal, acoperit până la piept cu un cearșaf alb. Moartea dăduse feței lui o expresie calmă, fragilă. Nu se observau urme ale gestului său rece, provocator. Un plasture pe sprânceana stângă acoperea orificiul pe unde intrase moartea. Un hematom violaceu îi colora fruntea. Părul, năclăit de sânge, părea pieptănat pe spate cu gel. Barba nerasă îi dădea un aer obosit, de ușor plictis. L-am privit câteva minute: mort, mi se părea mai puțin intimidant, mult mai puțin.

– El este, nu-i așa? a întrebat tipul, cu o ușoară îndoială în glas, văzând că stăteam pe gânduri.

M-am uitat pentru ultima oară la cadavrul lui Gregorio. Cum să-mi iau rămas-bun? Așa, pur și simplu, spunându-i adio, sau îmbrățișându-l strâns și plângând

lângă el? Cum să-i explic că moartea lui mă durea și mă înfuria, și mă umilea? Cum să exprim toate astea în fața unui corp amuțit, atât de stupid amuțit?

– Da, este Gregorio Valdés, am spus și i-am întors spatele, ca să ies din locul acela.

LA PRIVEGHI n-a venit multă lume. Chiar dacă vestea se răspândise cu repeziciune, prea puțini au îndrăznit să-și prezinte condoleanțele: cadavrul unui sinucigaș este întotdeauna tulburător.

Cei mai apropiați membri ai familiei lui Gregorio rătăceau de colo-colo prin capelă. Mama lui dormita fără jenă într-un colț mai îndepărtat. Tatăl divaga la jumătatea frazelor, lăsându-le neterminate, ca să se afunde în tăceri exasperante. Margarita sporovăia incoerent, iar Joaquín, răpus de oboseală, se străduia zadarnic să rămână conștient.

Părinții au suportat de toate: cârcoteli, priviri indiscrete, păreri de rău ipocrite. Fără să fie credincioși, au acceptat slujba oficiată de un preot (servicii pe care agenția funerară n-a pierdut ocazia de a le include în factură, sub pretextul unei donații). A fost acceptat chiar și un reporter de știri de scandal al unui ziar de mână a pașpea, care se-apucase să-și vâre nasul peste tot, fără nicio jenă.

LA ORA CINCI DUPĂ-AMIAZĂ, cortegiul a părăsit capela. Doar vreo patru automobile au urmat carul

funerar până la crematoriu. Grație unei dispense obținute de unchiul avocat, Gregorio a fost incinerat. M-am înfiorat la vederea fumului albăstrui ce ieșea din cuptor. Chiar și acolo, în micul amfiteatru, îl simțisem încă aproape pe Gregorio: palpabil, uman. Acum însă, spiralele de fum îi semnalau ca definitivă moartea.

N-am mai așteptat sosirea urnei cu cenușă. M-am furișat plângând pe o ușă laterală. Cum n-aveam bani să iau un taxi sau un autobuz, am decis să mă îndrept spre casă pe jos. Am străbătut străzile fără să dau vreo atenție mulțimii de tarabe ale vânzătorilor ambulanți, strecurându-mă prin aglomerația de la gurile de metrou, printre mașini, prin fumul – uneori tot albăstrui – al țevilor de eșapament.

Am ajuns acasă. Părinții mă așteptau, îngrijorați că întârzasem. Fuseseră și ei, pentru scurt timp, la capelă. Nu rezistaseră nici cinci minute în atmosfera depri-mantă a locului. Am luat cina în tăcere. Când am terminat, mama m-a luat de mână și m-a sărutat pe frunte. Am observat că avea ochii umflați.

Am urcat în camera mea. Am luat telefonul și am format numărul Taniei. Sora ei mi-a spus că doarme. M-a întrebat fără chef dacă vreau s-o trezească. I-am răspuns că nu, că o să revin eu.

Tania nu voise să vină nici la capelă, nici la crematoriu. Pentru ea, Gregorio încă nu era mort. Mi-o spusese în dimineața aceea.

– Mai pune el ceva la cale, mă asigurase ea. Gregorio nu pleacă așa, cu una, cu două.

O simțisem îngrijorată, agitată. I-am reproșat că se temea de el într-un mod copilăresc.

– Nu uita că e un Rege Midas al distrugerii, declarase cu convingere.

– Era, am corectat-o eu.

– Întotdeauna va fi.

Mi-a zis că nu era o coincidență faptul că Gregorio se sinucisese la doar câteva zile de la revederea cu mine, nici că alesese ziua de douăzeci și două februarie ca să-și zboare creierii.

– E felul lui de a ți-o plăti, nu-ți dai seama? Se răz-bună pe noi, afurisitul!

N-am reușit s-o calmez, cu atât mai puțin s-o con-ving să mă însoțească la capelă și la înmormântare. Atitudinea ei mi s-a părut nedreaptă și meschină: nici-un mort nu merită să fie lăsat singur.

AM ÎNCERCAT SĂ CITESC o vreme, dar n-am reușit să mă concentrez. Am stins lumina și m-am culcat. Extenuat, am adormit imediat. La miezul nopții, m-am trezit cu senzația că o urechelniță ieșea din gura inertă a lui Gregorio și sărea pe mine, înfigându-mi-se în braț. Am țâșnit din pat și m-am frecat pe tot corpul cu disperare, până când, încetul cu încetul, m-am

liniștit. Am visat din nou urechelnița. De zeci de ori o mai visasem.

Lac de sudoare, m-am dus la fereastră și am deschis-o. Vântul mi-a adus respirația nopții: urletul sirenelor, lătrături, muzici îndepărtate. Aerul proaspăt m-a răcorit. M-am întors în pat și m-am așezat pe marginea saltei. Mi-am amintit de cadavrul întins pe masa metalică. Gregorio își dorise întotdeauna să omoare un om, să simtă granițele morții. Acum reușise.

Am aprins veioza și am luat, de deasupra biroului, fotografia înrămată a Taniei. În uniformă de școală, Tania privea zâmbind spre cameră, cu părul căzându-i în valuri pe umeri. Un „Te iubesc, Manuel“ marca unul dintre colțurile portretului. Dedesubt venea semnătura ei și, puțin mai ștersă, o dată: douăzeci și două februarie. De ce trebuia să mă doară atâta iubirea pentru ea?

Am pus la loc fotografia și am deschis televizorul, în speranța că insipidul program nocturn va reuși să mă adoarmă.

M-AM TREZIT ÎN ZORI, mort de oboseală: nu închisesem un ochi toată noaptea. Am coborât în bucătărie și mi-am turnat un pahar cu lapte. Încă nu se trezise nimeni. Am început să citesc ziarul din ziua anterioară, dar n-am găsit nimic interesant. Plictisit, l-am lăsat departe, pe masă, și mi-am băut laptele fără niciun chef. Era doar șase și jumătate și n-aveam nimic de făcut.

Ca să-mi omor timpul, am hotărât să fac o baie. În timp ce mă dezbrăcam, m-am uitat la plăcile din pardoseală. Aveau aceeași culoare ca cele din baia lui Gregorio. Gregorio: brusc, mi l-am imaginat căzând pe spate, cu craniul explodat. Am auzit chiar bufnitura trupului său prăbușindu-se peste suportul de prosoape, bolboroseala sângelui, horcăitul răgușit, de muribund. Am deschis robinetul și mi-am vârât capul sub jetul de apă rece, până când mi-a înțepenit ceafa. Mi-am retras capul, cu o mișcare bruscă. Sute de picături reci mi s-au prelins pe spate. Dârdâind, m-am așezat pe jos. Am smuls un prosop și m-am învelit cu el, ca să mă încălzesc, însă nu m-am putut opri din tremurat mult timp după aceea.

Am ieșit din baie. În pielea goală și cu părul ud, m-am întins pe pat. Am închis ochii și am adormit.

M-AM TREZIT patru ore mai târziu, înțepenit de frig: uitasem să închid fereastra și vântul bătea în voie prin dormitorul meu. Fără să mă trezesc de tot, m-am ridicat ca s-o închid. Din stradă se-auzea larma copiilor în curtea unei școli din apropiere și cântecul unei femei care întindea rufe pe o terasă din vecini. Am descoperit pe dușumea un bilet strecurat de mama pe sub ușă. Mă sunaseră Tania și Margarita.

Am încercat mai întâi să iau legătura cu Tania, dar n-a răspuns nimeni la ea acasă. Mi-am amintit că era joi și m-am gândit că și ea, și sora ei erau, cu siguranță, la facultate. M-am uitat la ceas: douăsprezece și jumătate. În cincisprezece minute, Tania va ieși de la cursul de Design Textil și se va duce să joace domino cu prietenii